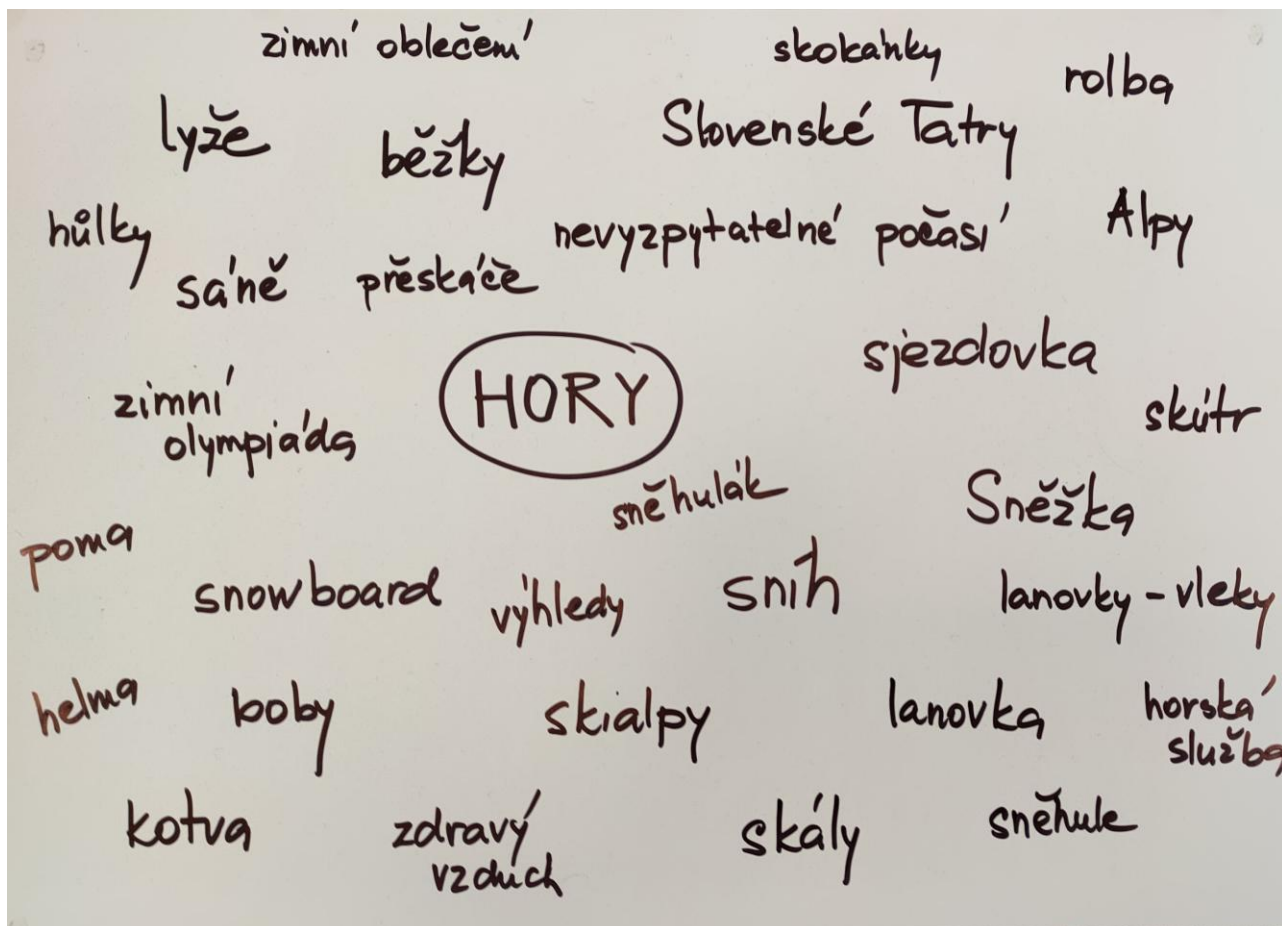

5. KAPITOLA: ZIMA NA HORÁCH STR. 46

1. TÝDEN: CO VÍM O HORÁCH

Evokace:

- VIDEO S POHLEDEM NA ZIMNÍ HORSKOU KRAJINU (u nás, v cizině – např. Alpy)
- Brainstorming HORY

Hřebenovka HORY (slova musí souviset s tématem)

S N Í H (HOROLEZEC, HOLE)

K O P C E (LANOVKA)

V R C H O L K Y (TÚRA, TURISTA)

Š T Í T Ý (POTOKY, VODOPÁDY, SJEZDOVKY, LYŽAŘ, LYŽOVÁNÍ, VYSOKÉ)

Str. 46/1: Vetřelcem je slovo **nížiny**, protože ostatní slova se týkají pohoří.

Odborné termíny k tématu pohoří:

H O R Y / K O P C E / S V A H Y / Š T Í T Ý / V R C H O L Y / **N Í Ž I N Y** / S J E Z D O V K Y / P O H O Ř Í

Slova vysvětlit, předvést pantomimou, ukázat na obrázku, význam neznámých slov dohledat ve slovníku.

Str. 46/2:

Souvětí: Žáci si mohou vybrat 1-2 souvětí podle toho, jestli mají zkušenosti s pobytem na horách, jestli se jim na horách líbí, nelíbí, jestli lyžují, nelyžují... A TAKÉ PODLE JEJICH SCHOPNOSTÍ! **Cílem je napsat min. 1 smysluplné souvětí. Nemusí všichni dělat všechno!**

Pracovat se spojkami - hlavně s jejich významem, aby souvětí dávala smysl: **ale** (něco mi vadí, jsou nějaké překážky...), **protože** (mám nějaký důvod), **když** (musí být splněna nějaká podmínka). Začátek a konec souvětí + čárka před spojkou (ano/ne). Zapisovat větné vzorce, se správnou spojkou i diakritikou, hledat slovesné tvary...

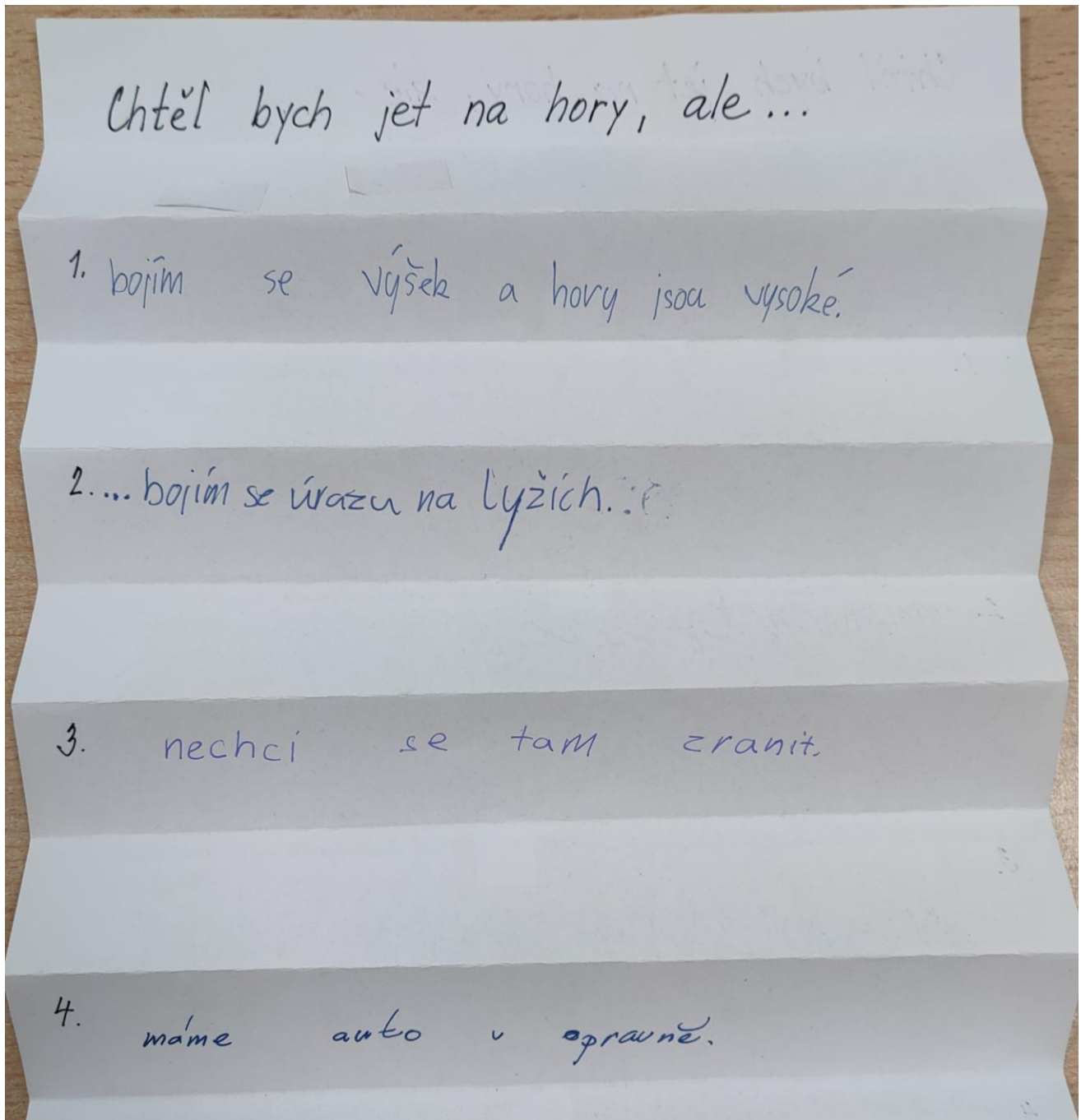
Chěl bych jet na hory,
ale už saje snih.
V₁, ale V₂.

Nechci jet na hory,
protože je mi zima.
V₁, protože V₂.

Nechci jet na hory, **když**
sam není snih.
V₁, když V₂.

6. ledna
Nechci jet na hory, **když** je ránice.
Nechci jet na hory, **protože** se bojím.
Na hory nejezdíme, **protože** nemáme peníze.
Chěl bych jet na hory, **ale** bojím se.

Mgr. Dagmar Černá – souvětí na „harmonikách“, která putují ke 4 žákům a každý dopisuje dle svého uvážení...

Str. 47/1: PRÁCE S ODBORNÝM TEXTEM (propojení s vlastivědou jako úvod do tématu povrch, pohoří, nížiny, s cílem porozumět daným výrazům a geologickým jevům)

Evokace: slovo POVRCH (dle Zuzky Staňkové)

Diskuse, brainstorming

Co ti to slovo připomíná, jak bys ho vysvětlil/a?

Máš nějaký povrch ty? Co jej tvoří?

Jaký povrch mají živočichové a věci kolem nás?

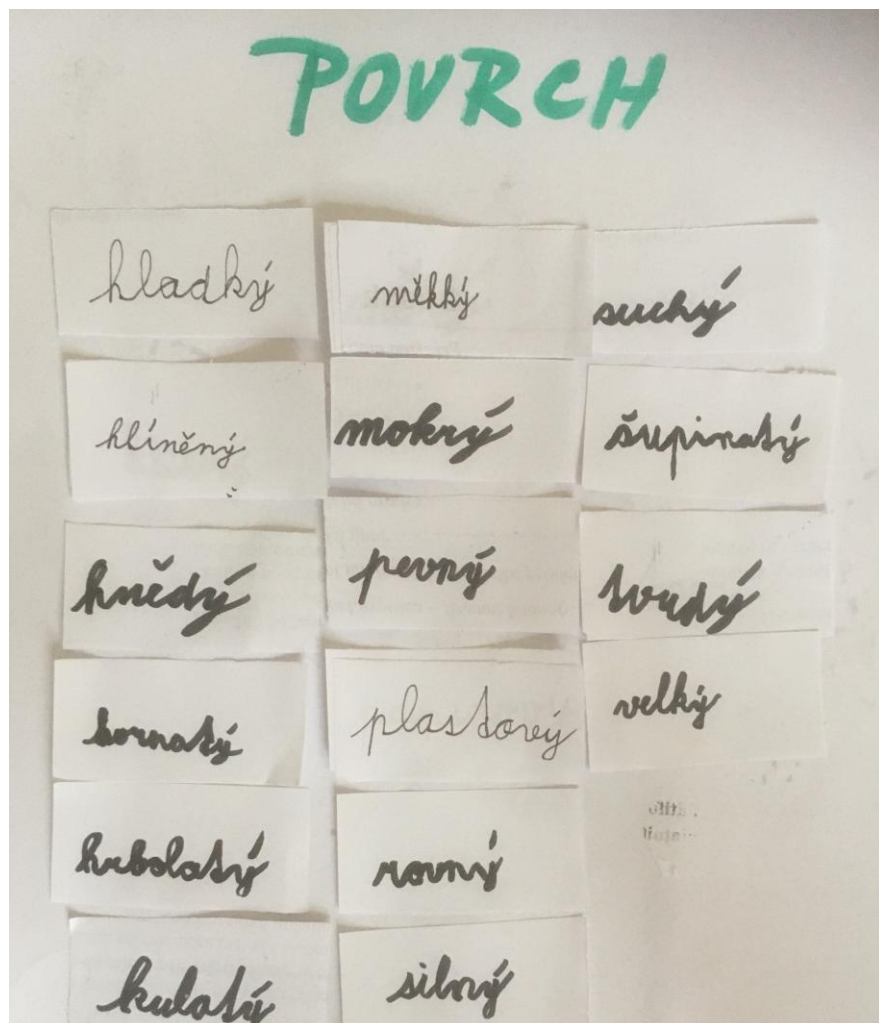
EVOKACE: POVRCH

Hra: Dvojice – jeden má šátek na očích, druhý ho dovede k nějakému povrchu, hádáme, o jaký povrch se jedná (říkat jeho vlastnosti – hádat, co je to).

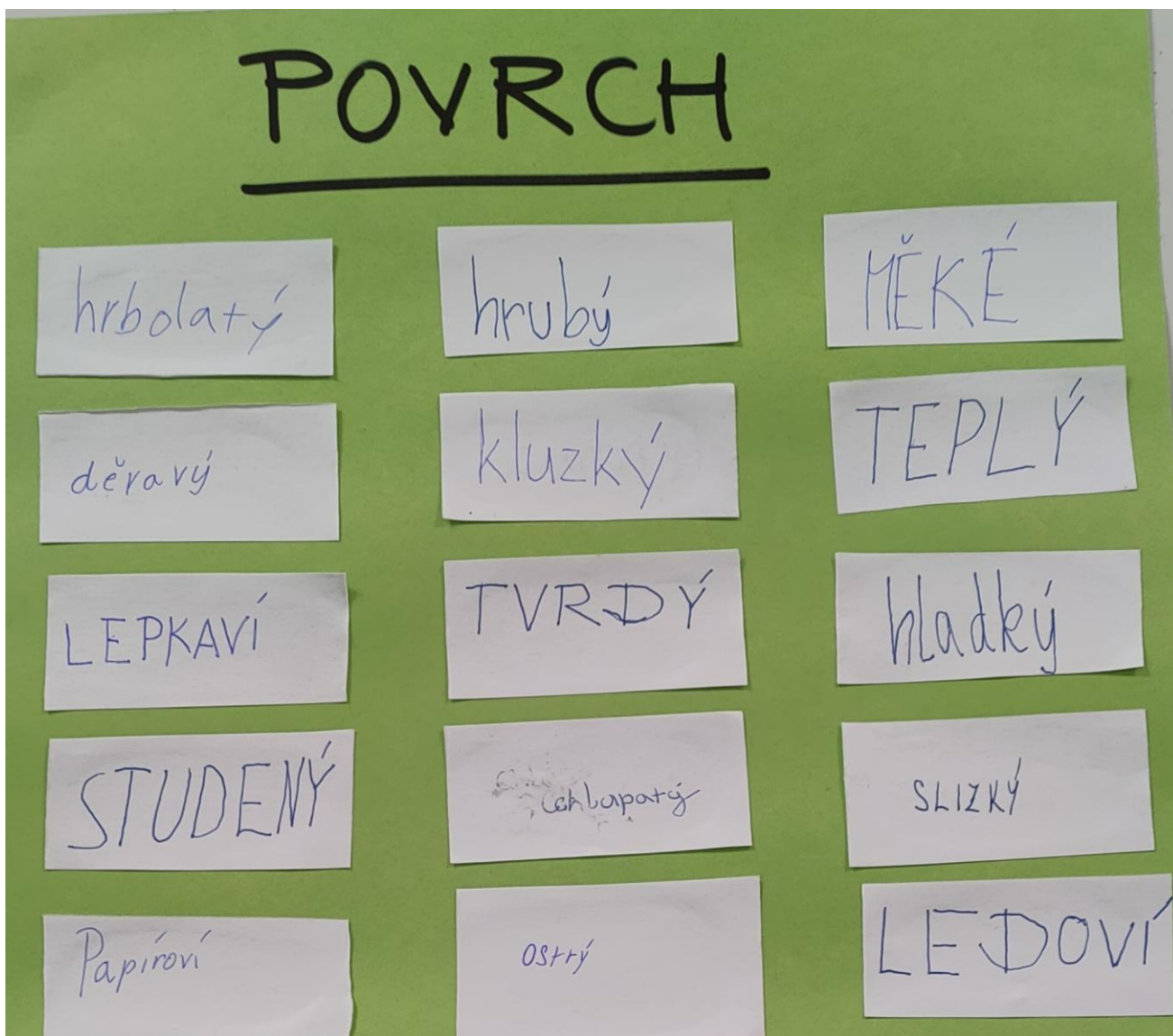
Lze použít také **SMYSLOVÉ PYTLÍČKY** – viz ukázka **Mgr. D. Černá: Jaká je věc v pytlíku?**

Jaký může být povrch – příř. jména, metoda **SNĚHOVÁ KOULE**: (Mgr. R. Tylečková, ZŠ Krmelín)

DOPORUČENÍ: Než začnou žáci psát přídavná jména (tvrdá) ke slovu POVRCH, je dobré **upozornit na pravopis**. „Řekneme si JAKÝ? Píšeme Ý - ve všech slovech, kde si můžeme takto pomoci otázkou JAKÝ? Když si nebudete jistí, zeptejte se.“

Diskuse, brainstorming

Má nějaký povrch země (např. VENKU PŘED ŠKOLOU) a Země - naše planeta?

Jak asi vznikl povrch Země, naší republiky? Co jej tvoří?

Str. 47, cv. 1:

Odborný text: Studium pomocí metody EXPERTNÍ SKUPINY. Děti rozdělit do skupin podle počtu žáků ve třídě. Text rozdělit na 3 části. Při větším počtu dětí ve třídě je možné, aby každou část textu „studovaly“ 2 skupiny, tzn. při 3 částech textu, rozdělíme třídu na 6 skupin a vždycky 2, 2, 2 skupiny studují 1 text.

https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/A/Aktivizuj%C3%ADc%C3%AD_v%C3%BDukov%C3%A9_metody/EXPERTN%C3%8D_SKUPINY

- vzájemně sdílet, co jsme zjistili, dohledat další informace (o zemětřesení, sopkách, o tom, jak se v průběhu staletí změnila výška hor vlivem povětrnostních a podnebných podmínek) + práce s úryvkem z encyklopedií (vhodné dohledat)
- každá skupina může vytvořit plakát s obrázky a popisky.

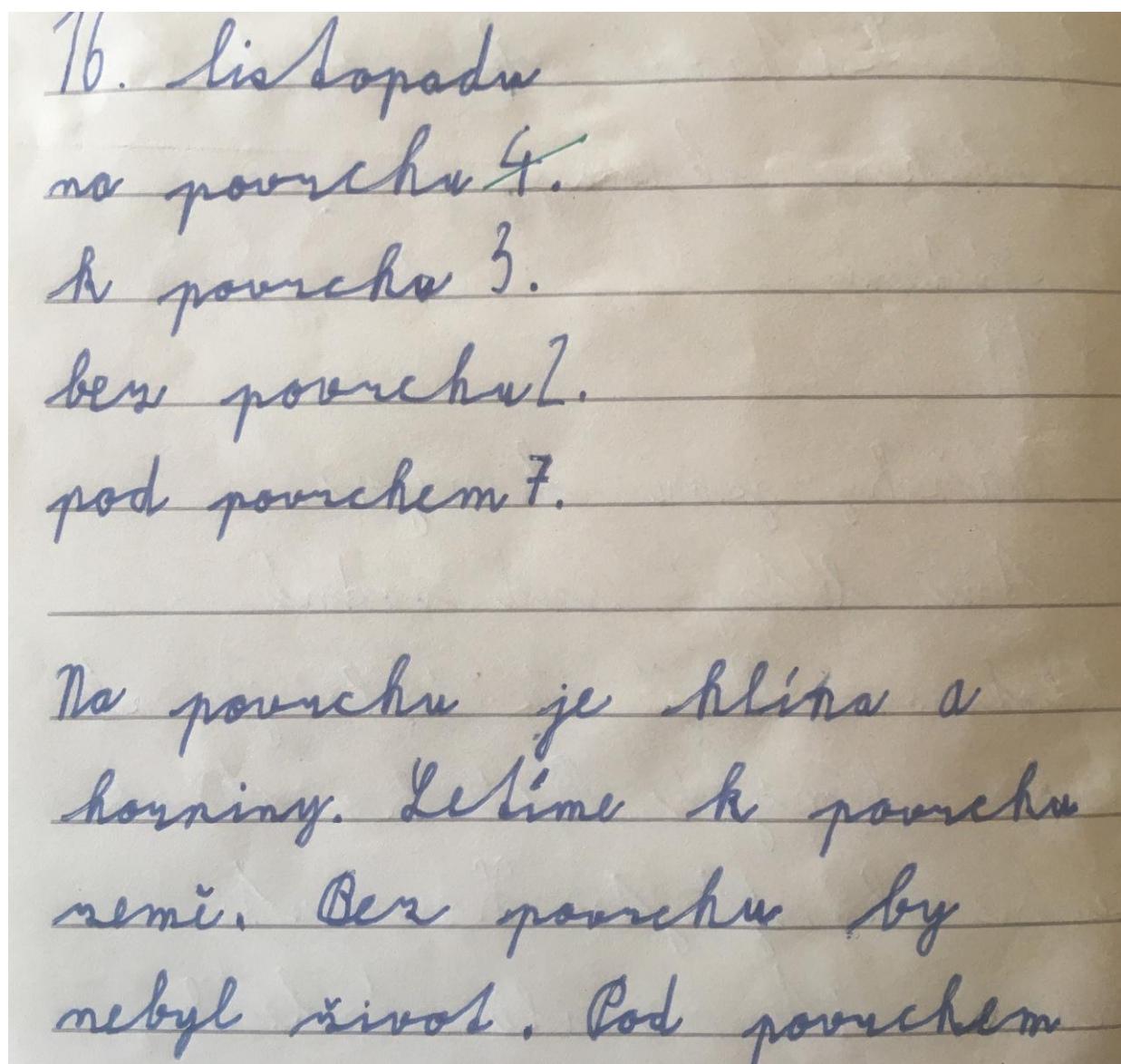
Odborný text lze také nastudovat pomocí metody I.N.S.E.R.T.

Pracovat s odbornými názvy (zpracovat slova např. jako slovníková hesla):

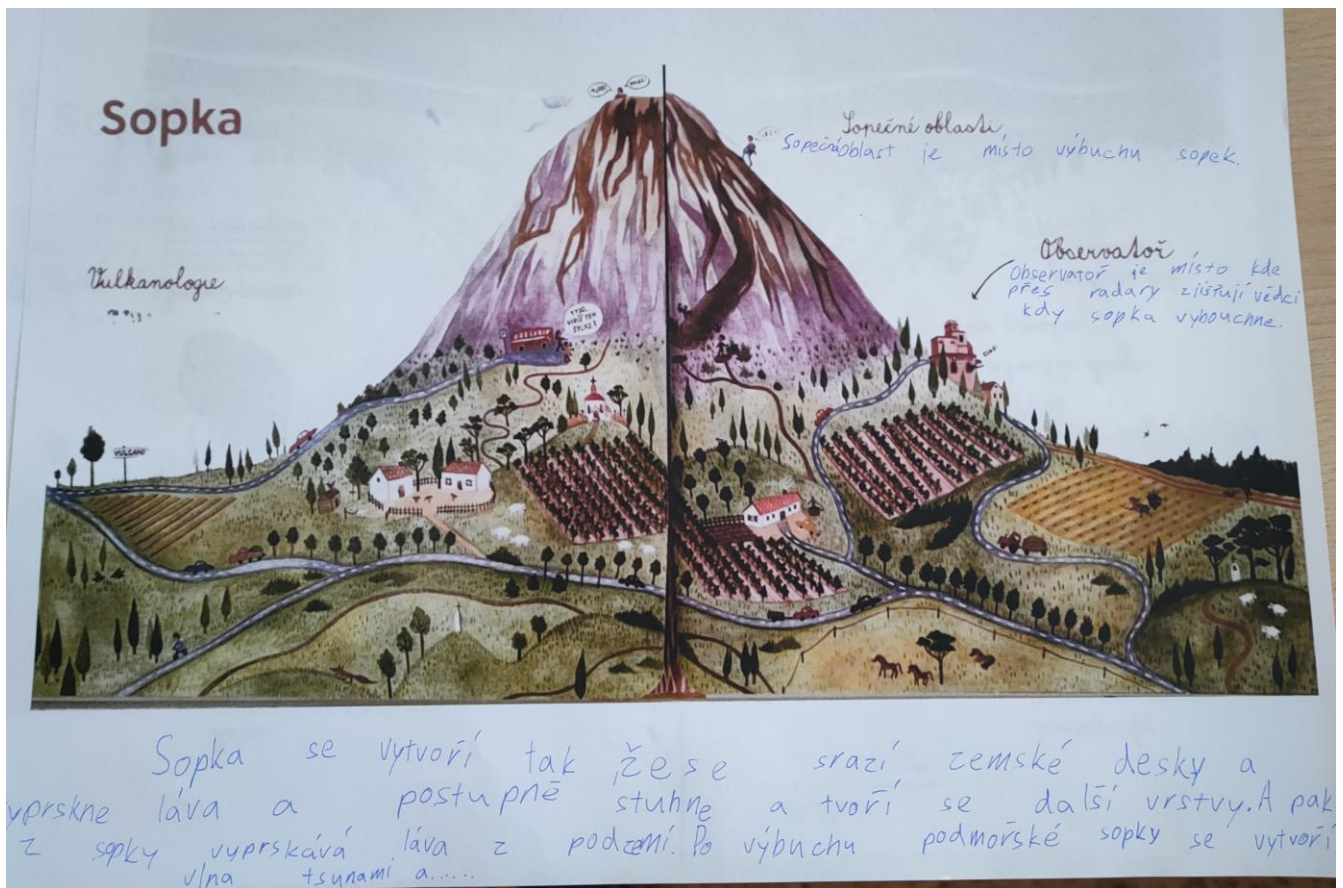
zemská kůra	vrásnění
pohoří	horniny
zemětřesení	láva
sopky	ledovce

Tvary slova POVRCH + věty:

Mgr. Dagmar Černá, TÉMA SOPKA A POKUS – VÝROBA SOPKY:

Str. 48/1: ŘEŠENÍ, ZPĚTNÁ VAZBA (odůvodnění lze psát přímo nad slova – jako v ukázce v prosincové metodice):

V lednu přišla sychravá zima. Bylo mlhavo, z mračen se sypal

bílý sníh. Sýkorky vystrašeně létaly v sílícím větru a hledaly,

čím by se nasytily. Z bytovky vyšel táta se synem. Vyrazili

k sídlišti pro kamaráda Zbyňka. Společně budou lyžovat.

Po usilovném lyžování chvílku odpočívali. Uviděli sýkoru,

vysílenou hladem a zimou. Přemýšleli, čím ji nakrmí.

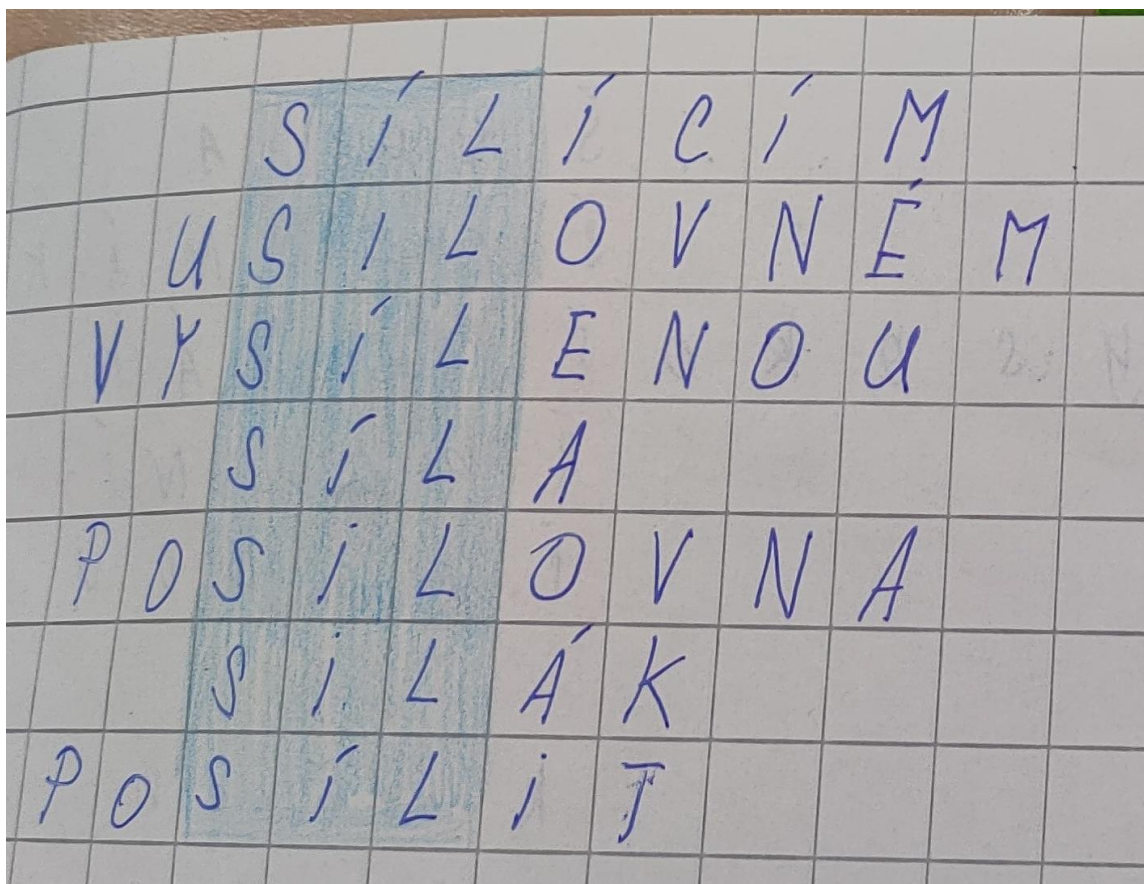
Pospíchali domů pro pytlík slunečnicových semínek a nasypali

je do krmítka. Sýkora zbystřila a zamířila ke krmítku.

Brzy přiletěli další ptáci.

Chlapci si vesele zavýskli a samou radostí postavili vysokého sněhuláka.

Pyramidy příbuzných slov, možno si jedno slovo vylosovat např. do dvojice, nemusí všichni dělat všechno: SYPAT VÝSKAT SÍLA BYSTRÝ
(Pozor na slovo **SÍLA** – většinou se dělají pyramidy slov příbuzných s VS.)

Cílem cvičení je:

Rozlišit „celé slovesné tvary a jejich všechny části“. Není třeba pojmenovávat: „slovesný tvar jednoduchý, složený“, ale najít v textu všechny části tak, aby slovesný tvar dával smysl, aby respektoval, je-li dané sloveso zvrtné (učím se – učím – někoho něco) a také, aby žák označil tvary slovesa být u složených tvarů minulého a budoucího času.

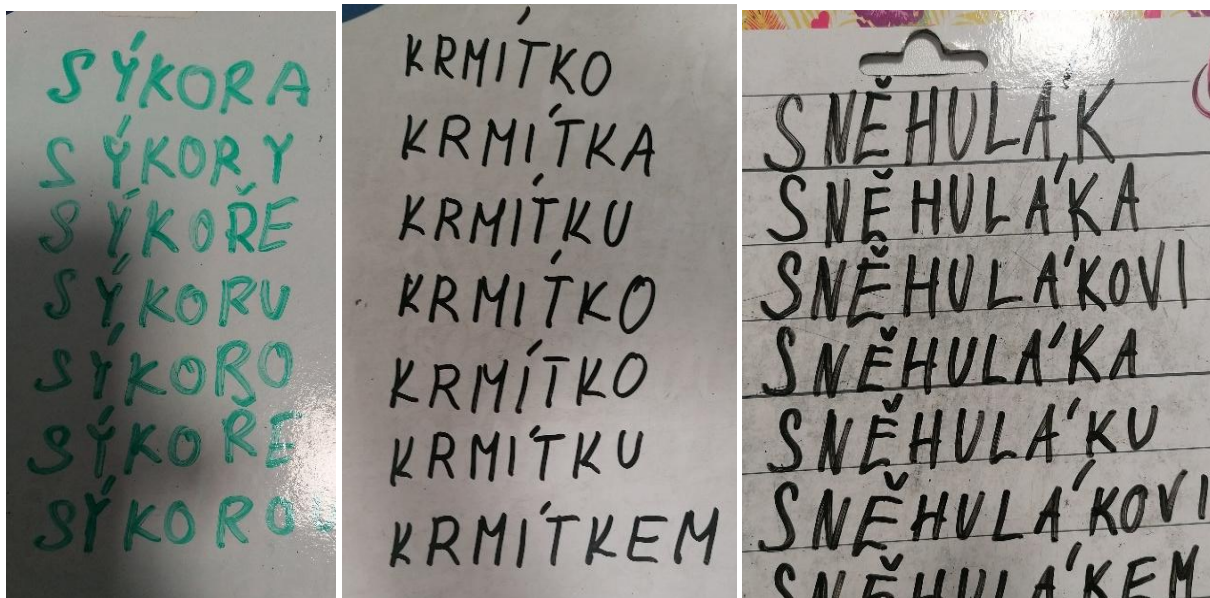
Další úkoly k textu – pro „rychlíky“:

- U slov v pyramidách určovat **slovní druhy** nebo tvořit pyramidy záměrně z některých slovních druhů: podstatná jména, přídavná jm., příslovce a slovesa.
- U slovesa **sypat** se můžeme zaměřit na slovesa s předponami.
- Skloňovat slova:** sýkora, sněhulák, krmítko - děti si mohou slovo vylosovat, pracovat ve dvojicích, dvojice se stejnými slovy prodiskutovat svoje řešení, opravit, sdílet... Hledat tvary slov v textu, zeptat se na slova pádovou otázkou,

určit pád, dále lze psát věty („básničky“) s jednotlivými tvary jako už žáci dělali v předchozích kapitolách.

(Totéž u pyramid slov + si ve dvojicích vzájemně doplnit další slova...)

d) Slovo **krmítko** s **různými předložkami** – užít ve větách, nakreslit...

Str. 48: SLOVESA A SLOVESNÉ ČASY – ZOPAKOVAT, CO VÍME O SLOVESECH, VYTVOŘIT VLASTNÍ PŘEHLED DO „JAZYKOVĚDNÉHO SEŠITU“...

Kapitoly z didaktiky ČJ pro 1. stupeň ZŠ (vydala UK Praha, 2021): Doc. Hájková: **SLOVESNÝ ČAS** je vázaný na tvar slovesa: **přítomnost** (to, co se děje), **minulost** (co se stalo), **budoucnost** (co se stane).

!!! Zásadně používat: *děje se, stalo se* X nepoužívat *bylo-bude-je* (tyto tvary mohou být součástí složených slovesných tvarů, ale ne vždy (*bude psát-napíše*)).

VYVOZENÍ ČASU: Nepoužívat příslovce času (teď, právě, dnes) - mohou děti mást – viz příklad: *Dnes jsme psali, dnes budeme psát, dnes píšeme...* příslovce **dnes** a všechny slovesné časy.

ČAS MINULÝ A PŘÍČESTÍ MINULÉ (není totožné), příčestí se využívá pro vytváření minulého času (*četl/a/o/i/y*) a podmiňovacího způsobu (*četl bych*).

CÍLEM UČIVA O SLOVESNÝCH ČASECH není prosté určování času, ale chápání a vyjadřování časových vztahů mezi ději v promluvách (ústních a písemných).

Při určování slovesného času si musíme uvědomit, že ne všechna slovesa mohou vždy vyjádřit všechny časy svými tvary. To se týká hlavně rozdílu mezi slovesy dokonavými a nedokonavými. O slovesném vidu se sice na 1. stupni nemluví, ale žáci by měli umět vysvětlit význam sloves např. *sedět, sedat si, sednout si, sedávat, posadit se...* a užívat slovesa správně v kontextu vět.

DOPORUČENÍ: Pokud žáci píšou slovesné tvary do tabulky, je vhodnější a přehlednější, aby na 1 řádek psali vždy 1 slovesný tvar a k němu všechny časy.

INFINITIV SLOVESA	MINULÝ ČAS stalo se	PŘÍTOMNÝ ČAS děje se	BUDOUCÍ ČAS teprve se stane
lyžovat	lyžoval jsem	lyžuji	budu lyžovat
salyžovat si	salyžoval si	sněží	salyžuje si
nasněžit	sněžilo	musíme	bude sněžit
musnout	nasněžilo	brávi	samusne
samusnout	musli jsme	padá	tbudeme musnout
sněžit	samuslo	musne	nasněží
	napadl	lyžujeme	napadne

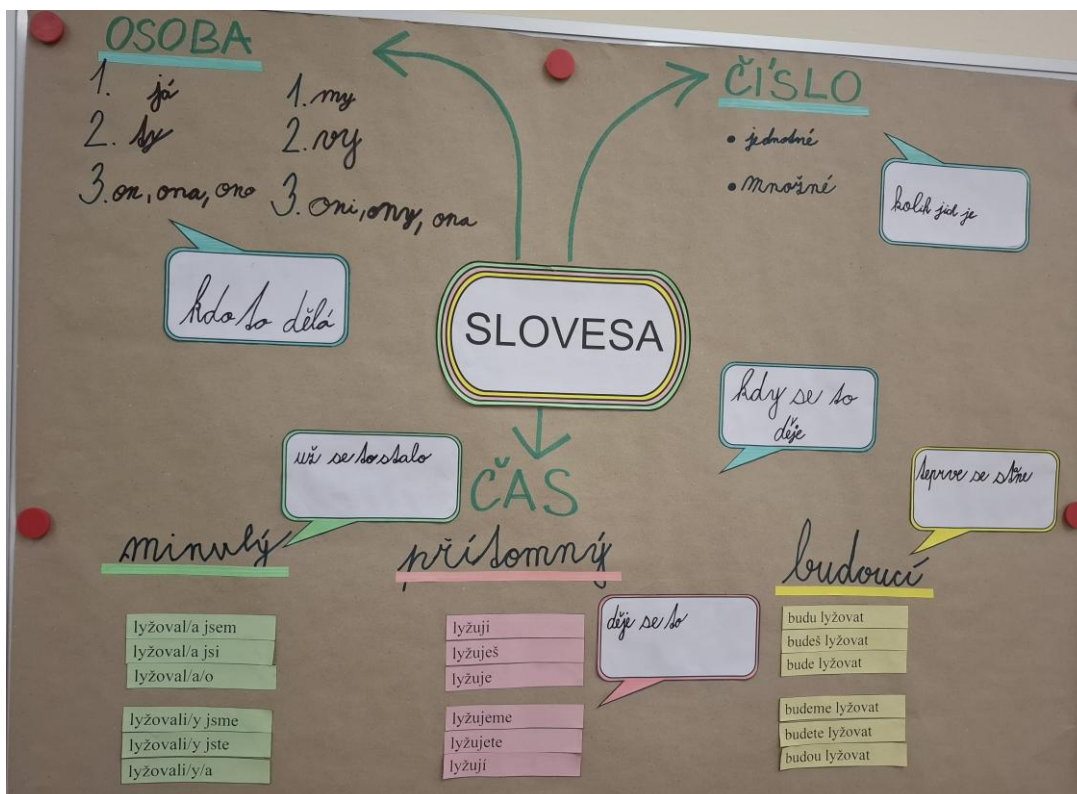
str. 48/2

Tabulka slovesných časů, sloveso lyžovat: všechna políčka tabulky rozstříhat, na kartičkách mít všechny tvary ve všech časech (ideálně každý čas vytisknout na 1 barvu papíru, ale zvolit barevný podklad velmi světlý, aby nerušil text).

Děti mohou pracovat ve dvojicích nebo ve skupinách.

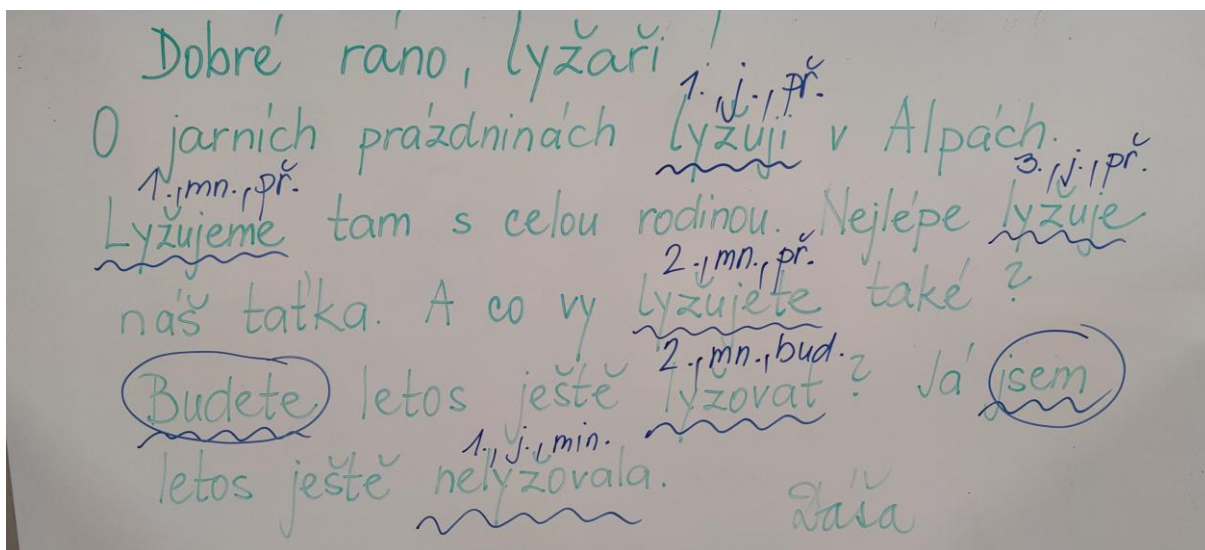
Cílem je vytvořit společný VÝUKOVÝ OBRAZ SLOVESNÉ ČASY, vyvodit, jak časy tvoříme, jaký děj nimi vyjadřujeme, zaměřit se na čas minulý a budoucí, na tvary slovesa být. **Jelikož jsme zatím neprobírali shodu přísudku s podmínkem a koncovky přičestí minulého**, vysvětlíme dětem podstatu a s pravopisem (-li/-ly) jim pomůžeme.

Mgr. Tereza Lhotková:

2.– 3. TÝDEN: POHOŘÍ V ČR

Mgr. Dagmar Černá a ranní vzkaz:

str. 49/3

Evokace: POHOŘÍ (hřebenovka, nebo pátračka po třídě – písmena slova POHOŘÍ nebo třeba KRKONOŠE)...

ROZHOVOR, domyslet otázky nebo odpovědi tam, kde jsou 3 tečky. U rozhovoru dbát na: správnou intonaci, střídání rolí, udržováním očního kontaktu, smysluplném navázání otázkou nebo odpovědí, kde chybí. Děti mohou změnit jména na svoje vlastní (místo Wendy a Pepy).

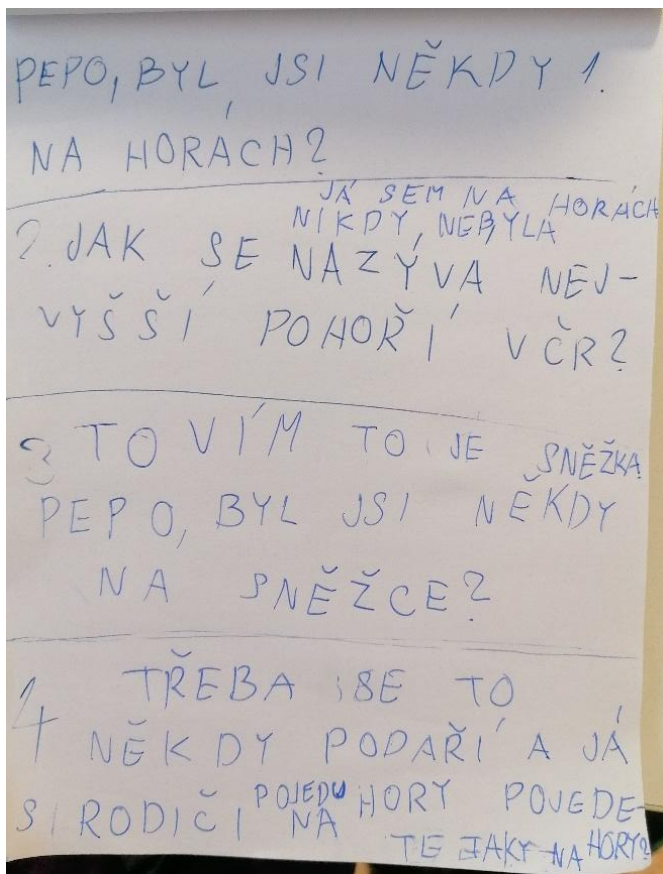
POSTUP DLE Mgr. Terezy Lhotkové: Na začátku jsme si stanovili kritéria rozhovoru, která bude nutné dodržovat při přednesení rozhovoru.

ROZHOVOR

- ✓ příprava, struktura (osnova) (cíl)
- ✓ smysluplné navázání - otázka - odpověď
- ✓ aktivní naslouchání
- ✓ správná intonace, hlas
- ✓ střídání rolí
- ✓ oční kontakt

Dvojice, příprava rozhovoru.

Postupně všechny dvojice rozhovor předvedly. Ostatní semaforovou kartou hodnotili spolužáky, zda splnili všechna kritéria a rozhovor se jim líbil. Doptávali jsme se hodnotících, co na spolužácích oceňují, co bylo správně, co se jim líbilo, někteří naopak upozorňovali na chyby.

Tyto semaforové kartičky používáme od 1. třídy. Několikrát za hodinu, na pochopení učiva, tématu, práce, zhodnocení hodiny, sebehodnocení, vrstevnické hodnocení, při práci – umím, potřebuji pomoc, nezvládám....atd.

Ukázka řešení rozhovoru:

W1: Pepo, **byl jsi někdy na horách?**

P1: Jasně, na horách jsem byl už mnohokrát. **A ty?**

W2: Já jsem na horách ještě nikdy nebyla.
Jak se jmenovaly hory, kde jsi byl?

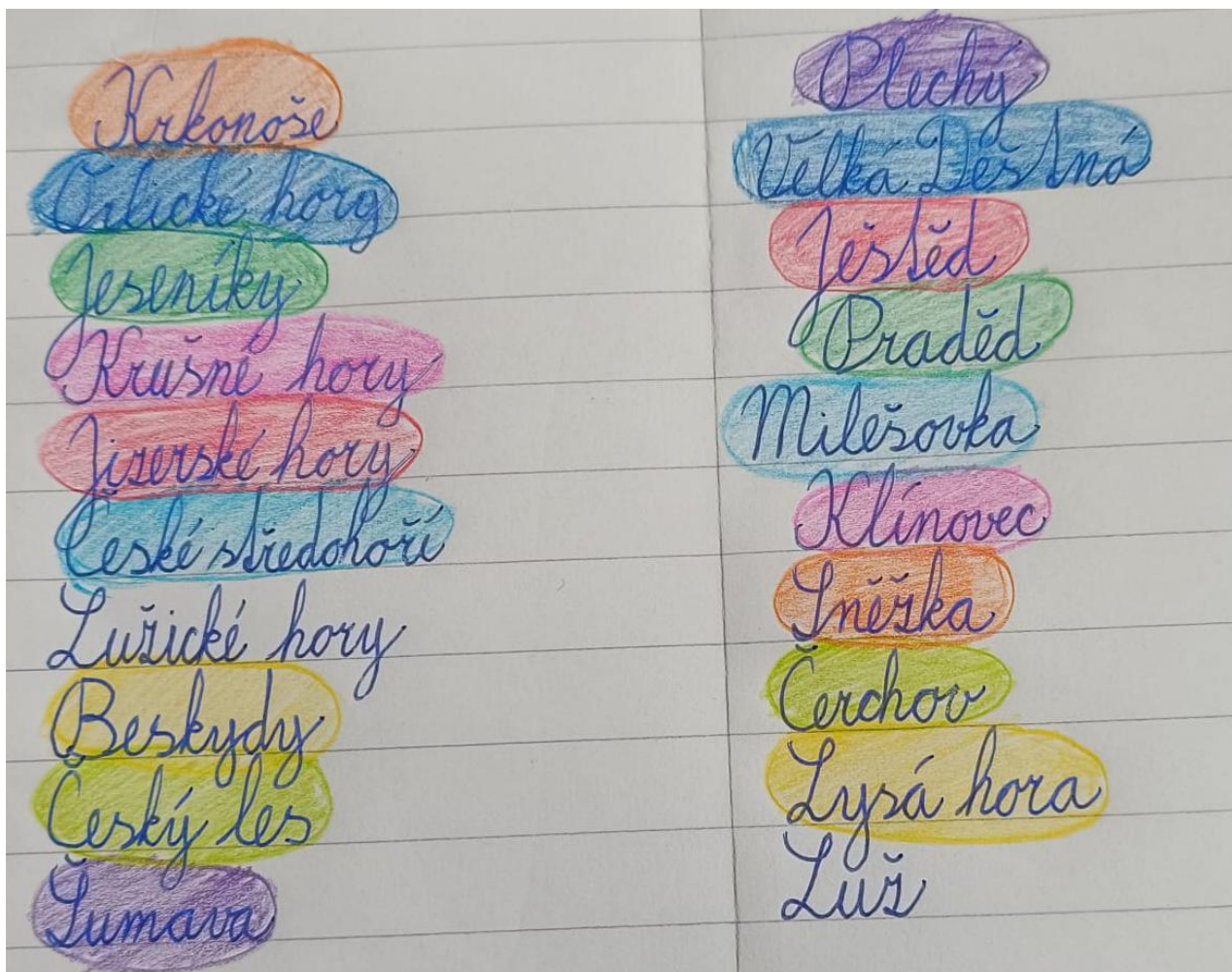
P2: Krkonoše. Je to nejvyšší pohoří v ČR.
Víš, Wendy, jak se jmenuje nejvyšší hora Krkonoš?

W3: To vím, to je Sněžka. Pepo, **Byli jste na Sněžce?**

P3: Ano, na Sněžku jsme vyjeli lanovkou.
Pojedeš s rodiči také někdy na hory?

W4: Třeba se to někdy podaří a já **konečně uvidím hory.**

PROPOJIT S VLASTIVĚDOU, S PRACÍ NA MAPĚ - názvy pohoří, mapa ČR a pohoří + vrcholy.

DOPORUČENÍ: Při zapisování názvů pohoří z tabulky je praktičtější pro kontrolu a přehlednost napsat názvy pohoří seřazené podle abecedy a k nim dopsat název hory.

Co se týká barevnosti – cílem je **PRAVOPIS VELKÝCH PÍSMEN**

ZEMĚPISNÝCH NÁZVŮ, což by se mohlo (místo vybarvování celých názvů) ve slovech „barevně kódovat“ – velká písmena jednou barvou, a hlavně je třeba objasnit, proč některé dvouslovné názvy píšeme obě velká písmena (obě slova = 1. slovo je začátek názvu, 2. slovo název zeměpisný: Velká Deštná) jiný název: 1. písmeno velké a 2. malé („obecné podstatná jméno“ – „hora“, „hory“, „les“).

Ukázka: Skládací plakátek POHOŘÍ ČR (Mgr. Marcela Příbylová)

vyšší hory:

Lysá hora

Lysá hora

Plachý

Praděd

Luž

Smrk

Klínovec

Čerchov

Vyhledej na Mapy.cz
výšky hor.

1602

1 324

1378

1471

793

1124

1244

1042

Seřaď výšky hor podle velikosti
od nevyšší po nejnižší:

Luž, Praděd

Plachý, Lysá hora,

Klínovec, Smrk, Čerchov,

Luž

Nejvyšší hora
České republiky je:

1 Ě 2 N 3 Ž 4 A 5 S 6 K

5 2 1 3 6 4

S V Ě Ž K A

Pohoří:

Krkonoše

Beskydy

Šumava

Jizerský

Lužické hory

Jizerské hory

Krušné hory

Český les

Str. 50/2

Cílem je hledat celé slovesné tvary, poznat časy.

Rozšíření každého odstavce o další věty se slovesa ve stejném čase lze realizovat **metodou OBÍHAJÍCÍ FLIPY**, kdy text rozstříhneme na 3 části, každou část nalepíme na větší arch papíru (= „zápisové archy“), nadepíšeme ČAS PŘÍTOMNÝ, ČAS MINULÝ, ČAS BUDOUCÍ a třídu rozdělíme na 3 skupiny (při větším počtu žáků ve třídě, můžeme vytvořit 6 skupin a připravit ke každému času 2 stejné archy se stejným textem). A mění se vždycky 3 skupiny u jedné archy a další 3 skupiny u druhé. Ideální počet dětí ve skupině je 3-4.

OBÍHAJÍCÍ FLIPY

Cíl:

- získat co nejvíce názorů a řešení určité úlohy nebo problému skládajícího se z více částí;
- seznámit se s problémem z různých úhlů, inspirovat se názory ostatních.

Postup:

1. Každá skupina dostane 1 zápisový arch, vymyslí a zapíše min. 1 větu, která se k úryvku na archu hodí, která obsahuje slovesné tvary ve stejném čase jako v úryvku.
2. Po určité době, kdy skupina napíše min. 1 větu, si skupiny vymění „zápisové archy“. Skupiny si přečtou to, co napsali žáci z předchozí skupiny a dopíší další větu (se

slovesy v čase, který je nadepsaný na archu, tedy v jiném, než psali v předchozím kroku).

3. Výměna papírů proběhne potřetí, skupiny zase dopíší větu se slovesnými časy podle nadpisu na archu, tedy v tom čase, ve kterém ještě nepsali. Tzn., že každá skupina projde všechny 3 části úkolu a napíše alespoň 1 větu se slovesy v přítomném čase, 1 větu se slovesy v minulém čase a 1 větu se slovesy v budoucím čase. Nakonec skupiny dostanou zpátky svůj původní arch.

4. Skupiny si projdou věty, které na archu přibyly, vyhledají slovesné tvary, prodiskutují, jestli bylo splněno zadání, opraví případné nepřesnosti...

Varianta metody: Archy s texty na dopsání mohou ležet na lavici a střídají se u nich jednotlivé skupiny.

UKÁZKA:

1. MINULÝ ČAS:

Napadl sníh, proto odjela naše rodina na hory do Jeseníků. První dny jsem lyžovala v lyžařské škole. Hodně jsem se naučila a na konci týdne už jsem sjela celý kopec.

Nápověda na pokračování, doplnění (můžeme dát, nemusíme): Jaké to bylo na horách, Co bylo na lyžování těžké, lehké, Byl/a jsem na sebe pyšná, protože... Proč se nám pobyt líbil..., Co jsme si užili..., Na co jsem se těšili...

2. PŘÍTOMNÝ ČAS:

Celá naše rodina tráví volno v Orlických horách. Padá sníh a mrzne. Skoro celý den lyžujeme a sáňkujeme. Lyžování mě moc baví. Už jezdím na modré sjezdovce.

Umím také..., na horách je, se koná ..., nejvíc se mi líbí..., těším se...

3. BUDOUCÍ ČAS:

Když napadne sníh, pojedeme do Beskyd. Ubytujeme se v hotelu s bazénem. Budeme lyžovat. Jak se lépe naučím obloučky, budu jezdit na velké sjezdovce.

Co budu dělat kromě lyžování, co budeme dělat večer, kde se budeme stravovat, kdy pojedete domů...

Další rozšiřující úkoly – pro „rychlíky“:

a) Vypsát z textu názvy pohoří.

b) Ke k slovesným tvarům utvořit infinitivy.

c) Napsat vlastní příběh o pobytu na horách (o zimním sportování). Využít všechny slovesné časy.

Napad snih. Všude je zima
a tak pojedeme na hory.
A já se už moc těším.
Lice tam seprve pojedeme, už
za dva týdny, ale to nevadí.
Dva týdny uběhly a my jsme
na horách a tak lyžujeme,
bobujeme, koulujeme se a stavíme
sněhuláky. Za chvíli pojedeme
domů. Bylo to super a

Dobré ráno kamarádi je ráno
a já ze školy idu na brusle.
Už se moc těším. Budu bruslit
jako drak. Moc ráda bruslím.
Chtěla bych zkoušet krasobruslení
ale bojím se že spadnu a
tak budeme i s mými kamarádkami
jen bruslit. Když jsi bruslila
ty tak jsi taky spadla.
Moje spolužačka Kačka strašně
hezky bruslí. Taky tak rádi
bruslíte.

Str. 50/3: ZIMA A VS (inspirace obrázky a tvoření vět). Věty zapisovat do sešitu.

Do některých rámečků lze napsat více slov.

Žáci mohou psát i slova příbuzná – podle toho, jak si určíte.

NÁPOVĚDA SLOV, žáci mohou **VYMYŠLET DALŠÍ SMYSLUPLNÁ SLOVA**:

vysoký (kopec), *nejvyšší*,

sype se (sníh z mraků)

lyžař, *lyžařka*, *lyžovat*, *lyžování*, *lyže*, *vyjel*

bydlet, *ubytovat se*, *být*, *ubytování* – v hotelu

nazývá se (Smrk)

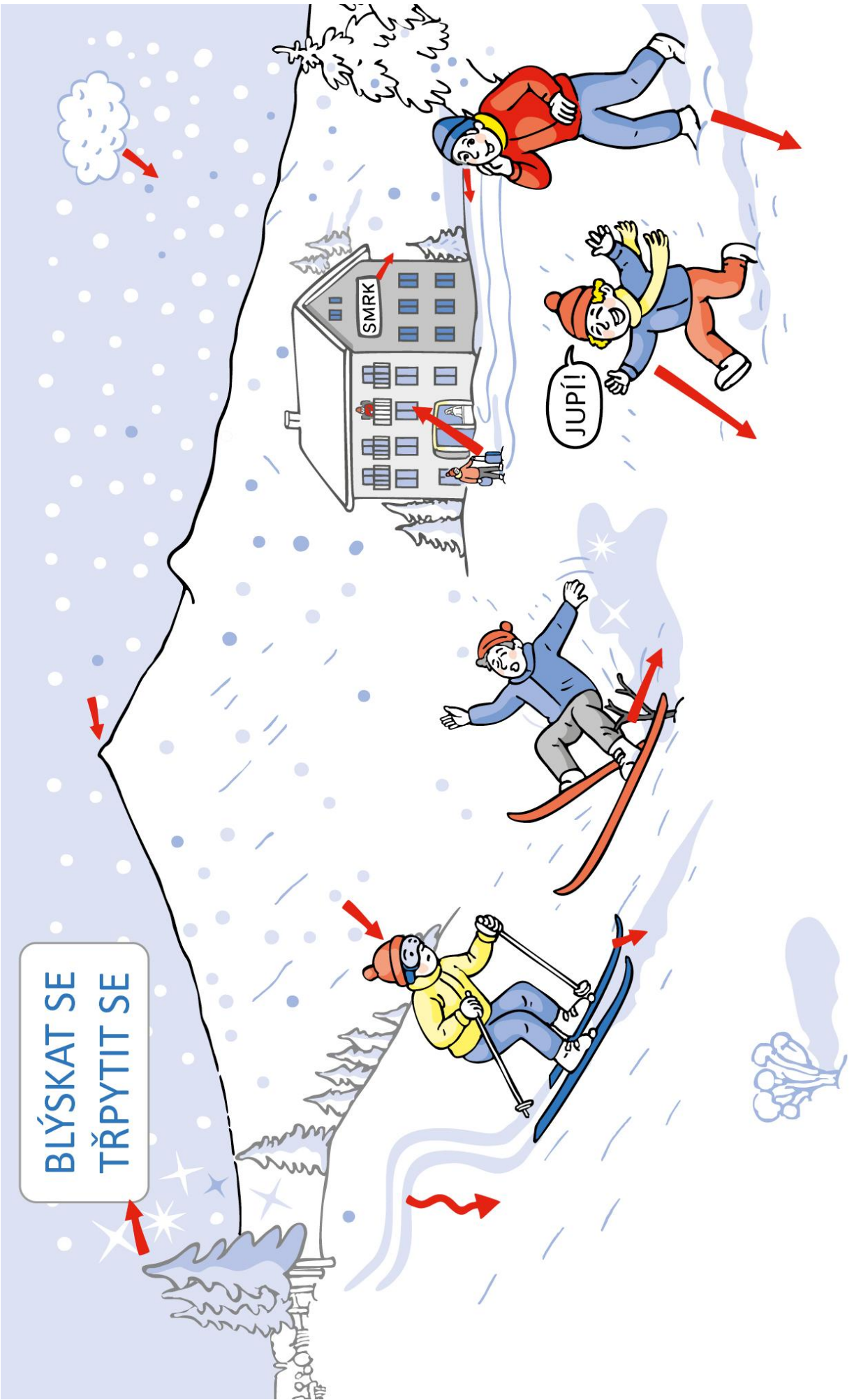
smyk (na lyžích)

lýtko (si poranil)

slyší (křik chlapce), *syn*, *povyk*, *výská*, *ozývá se*

klopýtá (ve sněhu)

gradace: A) NEÚPLNÉ VĚTY, např.:

Je zima. Z mraků se (S) _____ bílý sníh. (V) _____
kopec v okolí je (V) _____ 1100 m n. m. Sjeli se sem
lidé, aby si na čerstvém sněhu (L) _____. Někteří
návštěvníci (B) _____ v hotelu Smrk,
který leží přímo pod svahem. Hotel se (Z) _____ podle
smrků. V zimě jsou stromy obalené sněhem, který se na slunci (L, P)
_____. Jeden lyžař si zranil (L) _____
o vyčnívající keřík. (L) _____ dostala na sněhu (M)
_____ a málem do lyžaře narazila. Malý chlapec, (S)
_____ majitele hotelu, se raduje ze sněhu, (V) _____
a tropí (V) _____. Jeho hlas se (Z) _____ široko daleko.
Hlas chlapce (L) _____ i paní, která si vyšla na procházku,
ale (P) _____ v hlubokém sněhu, div že neupadne.

B) NABÍDNOUT K VĚTÁM PŘEHLED SLOV, KTERÁ SE DO VĚT HODÍ:

SYPE, NEJVYŠŠÍ, VYSOKÝ, ZALYŽOVALI, BYDLÍ (SE UBYTOVALI),
NAZÝVÁ, TRPYTÍ (BLÝSKÁ), LÝTKO, LYŽAŘKA, SMYK, SYN, VÝSKÁ
POVYK, OZÝVÁ, SLYŠÍ, KLOPÝTÁ.

ŘEŠENÍ:

Je zima. Z mraků se *sype* bílý sníh. *Nejvyšší* kopec v okolí je *vysoký* 1100 m n. m. Sjeli se sem *lidé*, aby si na čerstvém sněhu *zalyžovali*. Někteří návštěvníci *bydlí* (*se ubytovali*) v hotelu Smrk, který leží přímo pod svahem. Hotel se *nazývá* podle smrků. V zimě jsou stromy obalené sněhem, který se na slunci *třpytí* (*blýská*). Jeden lyžař si zranil *lýtko* o vyčnívající keřík. *Lyžařka* dostala na sněhu *smyk* a málem do lyžaře narazila. Malý chlapec, *syn* majitele hotelu, se raduje ze sněhu, *výská* a tropí *povyk*. Jeho hlas se *ozývá* široko daleko. Hlas chlapce *slyší* i paní, která si vyšla na procházku, ale *klopýtá* v hlubokém sněhu, div že neupadne.

Práce do sešitu (str. 50-51), Mgr. D. Černá:

15. ledna
BOBOVÁNÍ NA ŠUMAVĚ
Letos doufám, že pojedeme bobovat na Šumavu, ale jestli tam nebude sníh, tak bobování nemá smysl. Jupi! Právě bobuji na obrovském kopci bydlíme kousek od speciální sjezdovky. Boboval jsem celý den. Zítřka budu bobovat znovu.

19. ledna
napadne - 3. o.s., č.j., č.bud.
pojedeme - 7. o.s., č.mn., č.bud.
ubytujeme se - 7. o.s., č.mn., č.bud.
budeme lyžovat - 7. o.s., č.mn., č.bud.
se naučím - 7. o.s., č.j., č.bud.
budu jezdit - 7. o.s., č.j., č.bud.

20. ledna
Sněžce - 6. p., č.j., r. žen.
Sněžky - 2. p., č.j., r. žen.
Sněžku - 4. p., č.j., r. žen.

Ahoj Dášo,
posílám ti pohled až ze Sněžky, na kterou jsem teď vyspíhal. Strašně hodně tu nahore sněží. Skoro nic není vidět. Máme ubytování dole v Krkonoších. Hezké prázdniny! s pozdravem Pepík.

27. ledna
Zima je nejchladnější období v roce. Při nízkých teplotách bývá mrazivo. Obvykle padá sníh. Člověk se může stát obětí laviny. Na vodních hladinách se objevuje led.

Str. 51/1 – správné tvary sloves:

Na Sněžce napadl první sníh přicházející zimy

První sníh nadcházející zimy napadl v neděli 8.10.2023 ráno na vrcholu nejvyšší hory Sněžky. Zima **se** tentokrát **ozvala** o tři týdny později než loni.

Na vrcholu Sněžky **leží** sněhový poprašek zatím jen na pár místech. Teplota zde v neděli ráno klesla lehce pod nulu. Přitom ještě před čtvrtou hodinou ráno měřicí stanice **ukazovala** osm stupňů nad nulou.

Lidem, kteří za sněhem do Krkonoš přijedou, **bude komplikovat** cestu počasí.

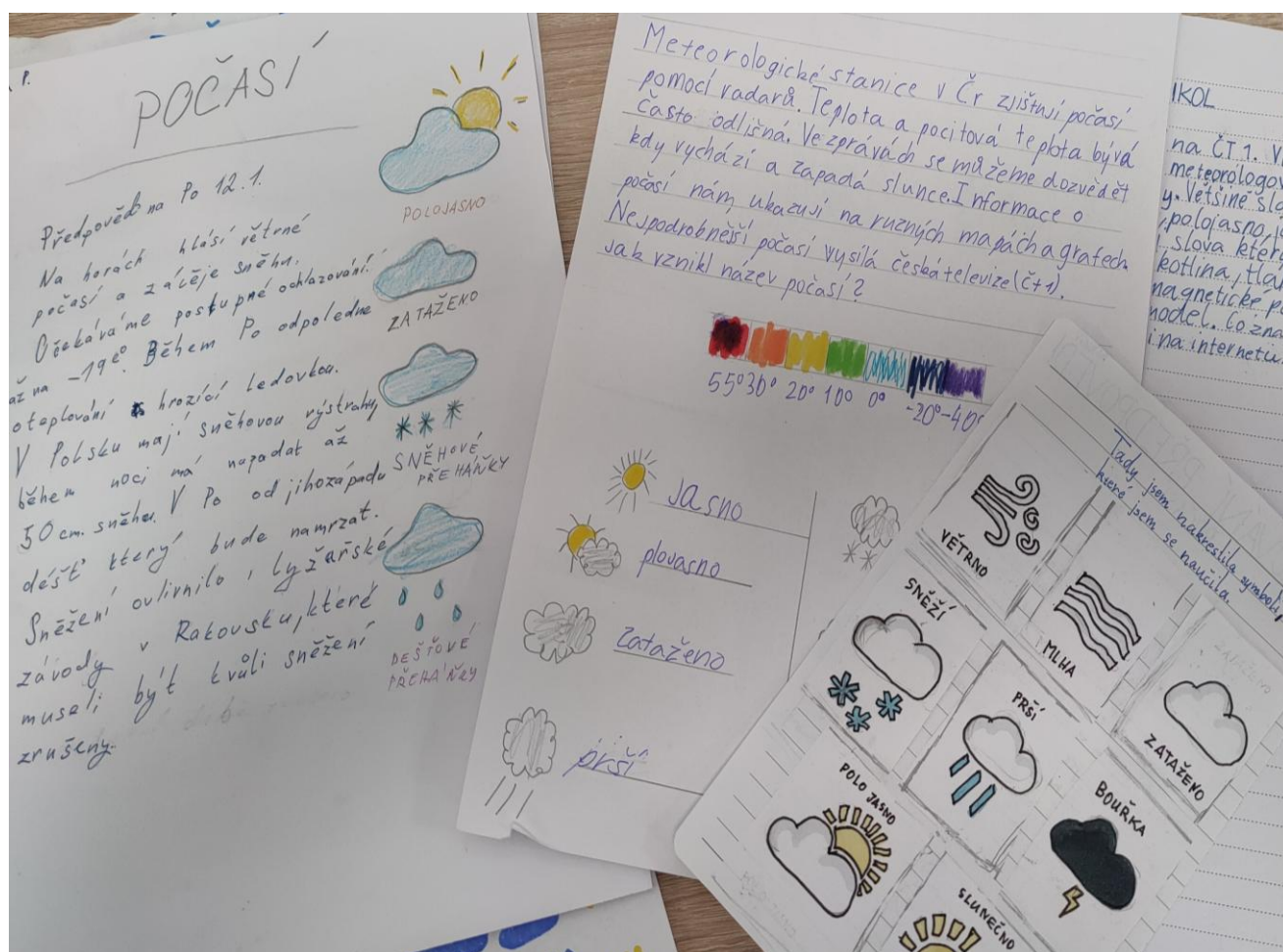
Kvůli silnému větru se v neděli nerozjede horní úsek lanovky na Sněžku.

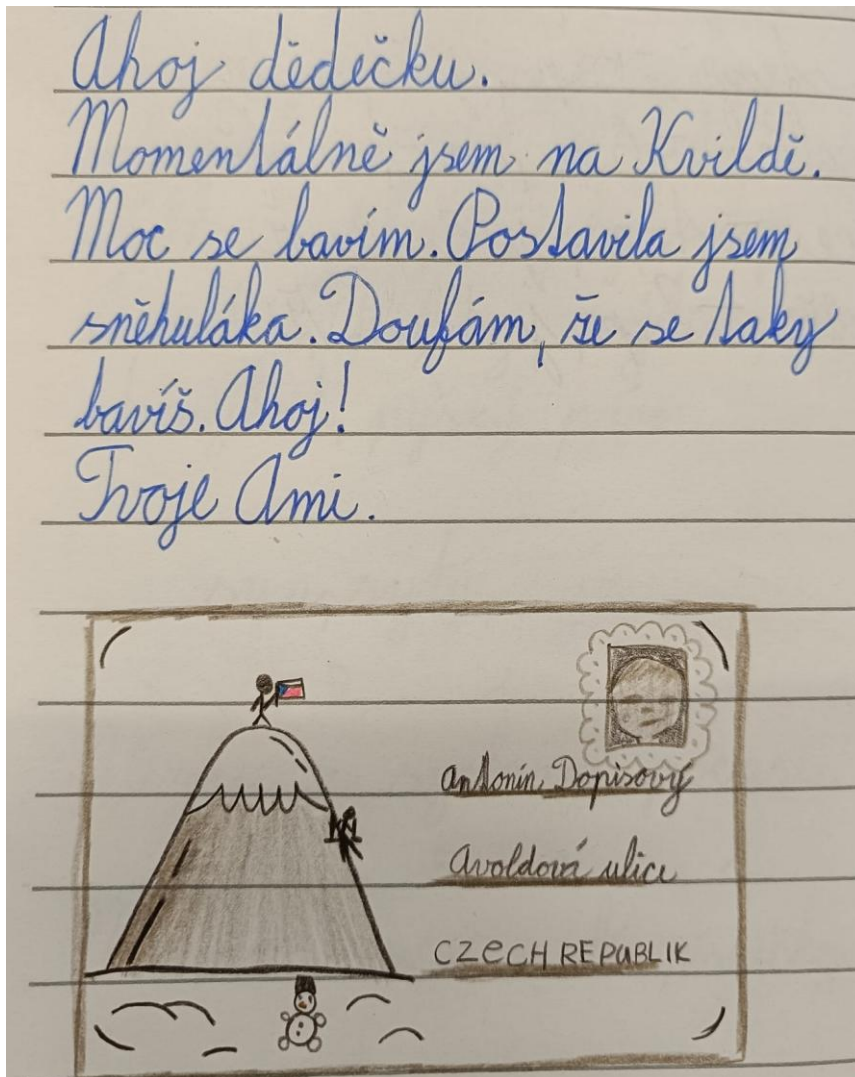
„Zima k nám pouze nakoukla, ale v dalších dnech **se bude oteplovat**,“ řekli meteorologové a připomněli, že loni **se přihlásila** zima výrazně dříve.

Str. 51/1A), řešení HORY.

Evokace – POČASÍ (hledat po třídě obrázky se značkami počasí + na obrázcích mohou být písmena a sestavit slovo):

P (POLOJASNO), O (OBLAČNO, ZAMRAČENO), Č (SLUNEČNO), A (BOUŘKA, MLHA, JASNO), S (BLESKY, SLUNEČNO), Í (VÍTR, PRŠÍ)

Str. 51/2 – předpověď počasí

Cílem je zaměřit se nejen na obsah sdělení, ale hlavně na jazykový projev. Společně se žáky mapovat, jak musí hlasatel mluvit, aby mu všichni rozuměli.

Písemnou přípravu předpovědi lze zpracovat dle „návodu hlasatelky“:

„Musím hlásit jasně, srozumitelně a zřetelně, proto si obloučkem spojím slova, která k sobě patří.

Naopak svislou čárečkou oddělím slova, mezi kterými musím udělat pauzu. Také celou větu si rozdělím čárkami do několika celků.

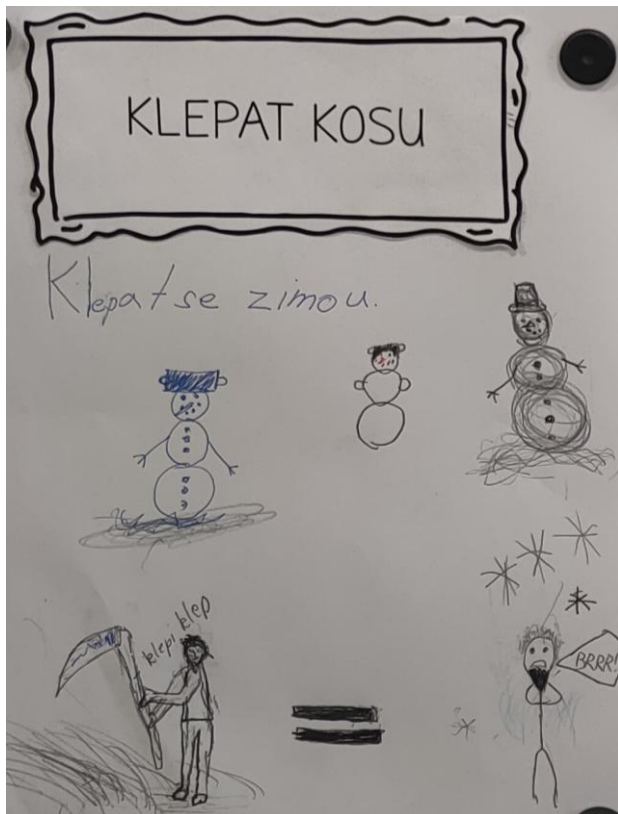
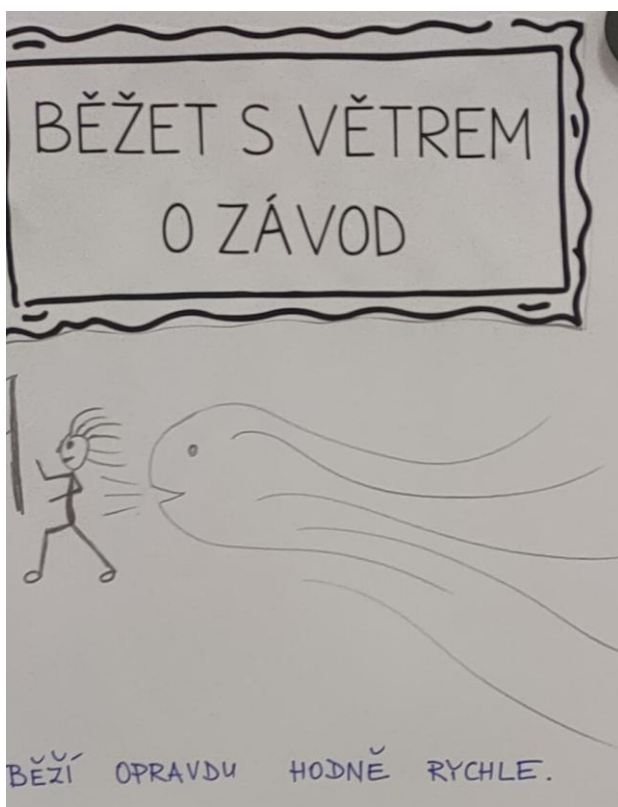
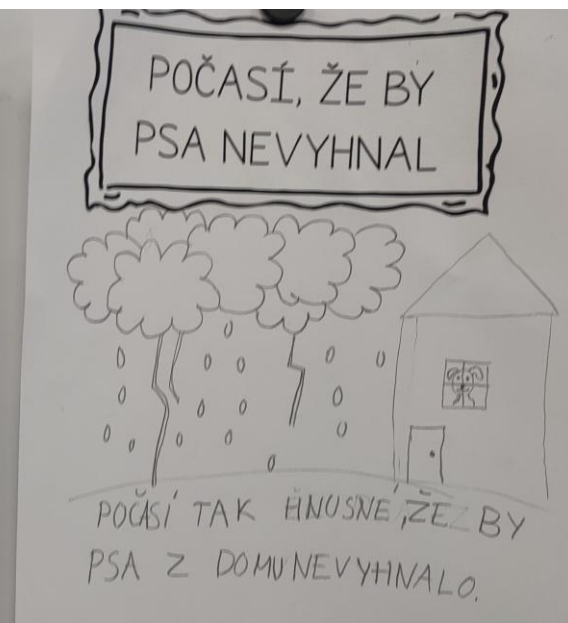
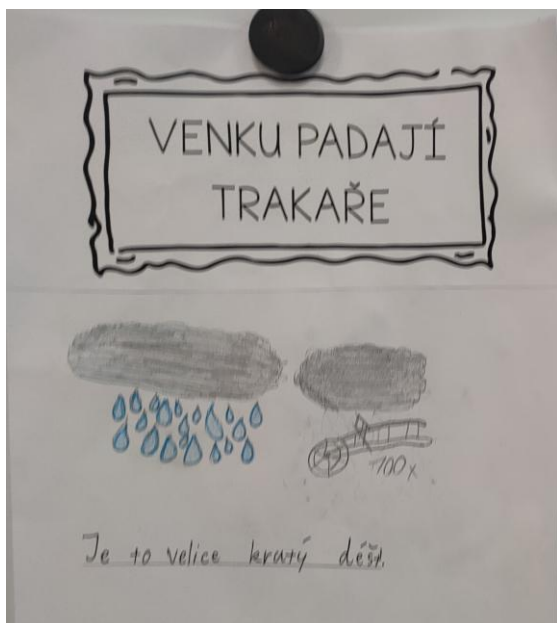
Nesnadné, zapeklité slovo si podtrhnu vlnovkou, abych si na ně dala pozor. Nad cizí slova si napíšu tužkou nahoru výslovnost.“

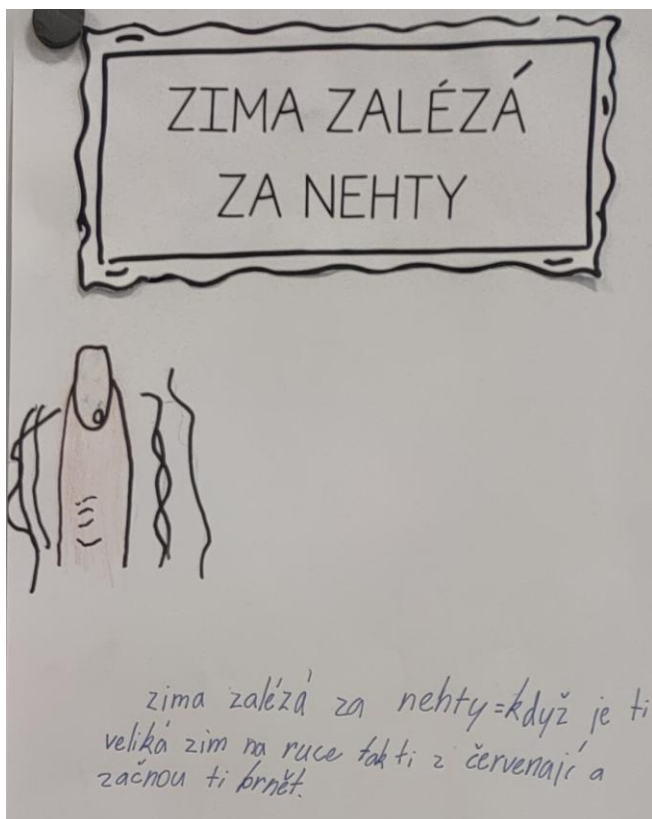
Podle Hany Pražákové: Pojedeme do rozhlasu

Jazykolam na „rozmluvení před hlášením:

ZALYŽAŘIVŠÍ SI LYŽAŘ POTKAL NEZALYŽAŘIVŠÍ SI LYŽAŘKU.

Práce se rčením, Mgr. Dagmar Černá:

4. TÝDEN: PŘÍBĚHY Z HOR:

Evokace: Zhlédnout některou Krkonošskou pohádku + převyprávět, o čem byla, co víme o Krakonošovi?

Str. 52/1: KRAKONOŠ – co nám název evokuje, připomíná, napovídá...?

SLOVA Z PÍSMEN: KRA, KOŠ, RAK, KROK, NOK, ŠOK, KRK, ŠKRK

OKO, ANO, ONO, KAKAO, KOKOŠKA, ROKOKO...

Str. 52/2: Obrázek lze využít k popisu Krakonoše.

Str. 52/3: záměrně „výběrové úkoly“ – všechny jsou písemné. Můžeme práci individualizovat a „rychlíci“ mohou splnit více úkolů.

Jakého vládce mají hory, které jsou blízko tvého bydliště? Existuje o něm nějaká pověst – pokud ano, přečíst, přehrát, ilustrovat, převyprávět... (rozdíl mezi pohádkou a pověstí – VENNŮV DIAGRAM).

ŘEŠENÍ KŘÍŽOVKY:

Je urostlý. (V)

V	Y	S	O	K	Ý
---	---	---	---	---	---

Je také rychlý. (B)

B	Y	S	T	R	Ý
---	---	---	---	---	---

Nevadí mu nevlídné horské počasí. (S)

S	Y	CH	R	A	V	É
---	---	----	---	---	---	---

Nestrpí v přírodě žádný hluk a křik. (P)

P	O	V	Y	K
---	---	---	---	---

Uličníky žene, až zakopávají o kameny. (P)

K	L	O	P	Ý	T	A	J	Í
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Má mnoho práce a čas mu rychle utíká. (L)

P	L	Y	N	E
---	---	---	---	---

Často se připelete k nějaké lumpárně. (M)

N	A	CH	O	M	Ý	T	N	E
---	---	----	---	---	---	---	---	---

Rozumí zvířatům a vnímá sluchem, co říkají. (L)

S	L	Y	Š	Í
---	---	---	---	---

Ukázky žákovských prací ZŠ Krmelín:

RYBÍ KOST, tvary slova Krakonoš, Krakonoš z přírodnin (propojení s VV a PČ), ŽIVOTABÁSEŇ

Co dělá Krakonoš?

Krakonoš hlídá les a hory.

Proč Krakonoš hlídá Trausemberka?

Krakonoš hlídá Trausemberka, protože ničí les.

Kdo je Krakonoš?

Krakonoš je vládce hor.

Jaké má Krakonoš boby?

Krakonoš má černé kožené boby.

29. listopadu

Krakonoš

Co Krakonoš dělá, když se sloví?

Rozbouří celou oblohu.

Kdo Krakonoše ^řřechy rozslá? ^k?

Krakonoše ^řřechy sloví Trautenberk.

Kde spí Krakonoš?

Krakonoš spí ve své chatce.

Jaký je Krakonoš?

Krakonoš je moc hodný a pomáhá lidem.

Jak Krakonoš vypadá?

Má velký zelený plášť a vysoké boty.

1. Krakonoš,

2. Krakonoše

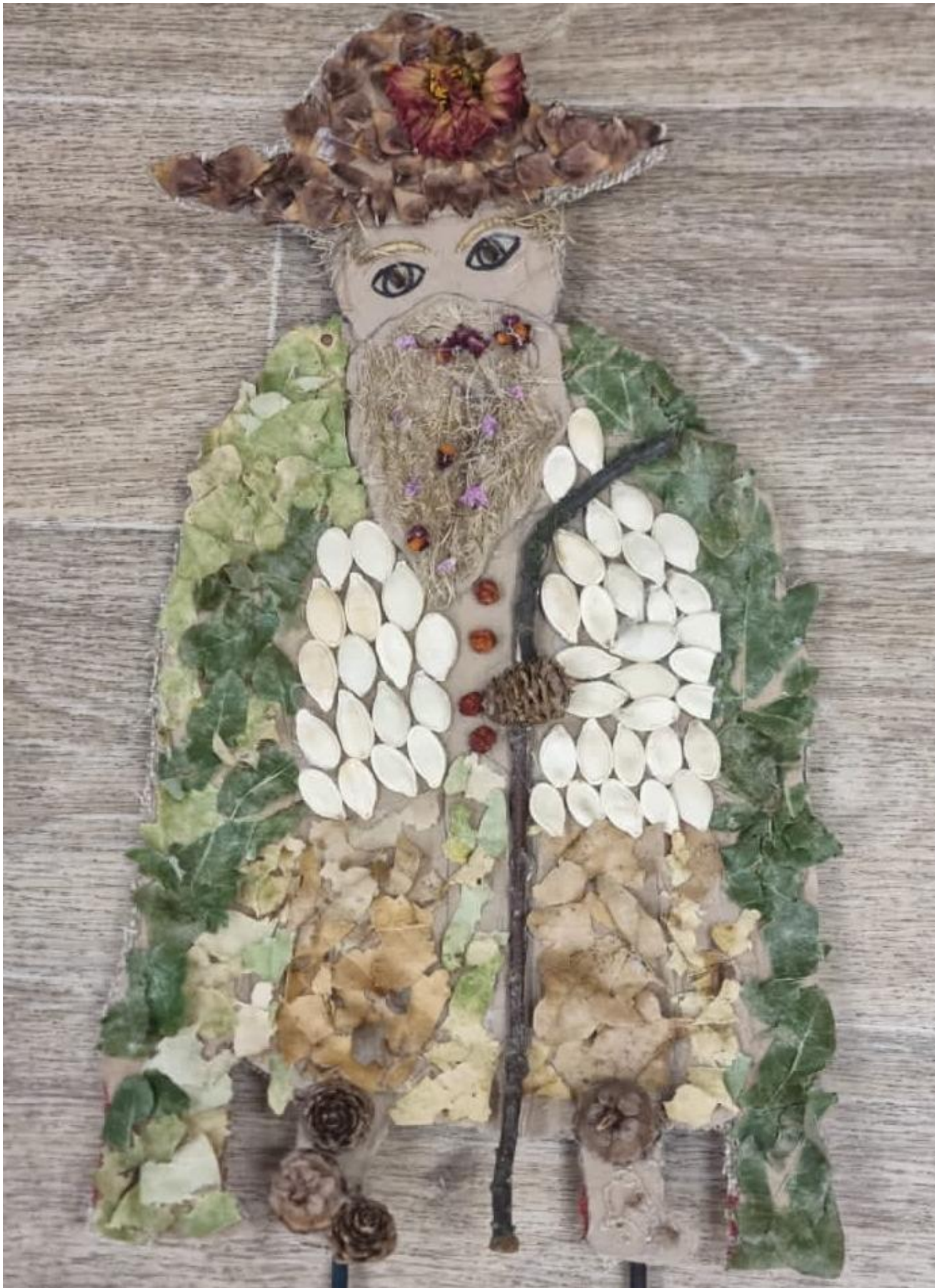
3. Krakonošovi

4. Krakonoše

5. Krakonoši!

6. Krakonošovi

7. Krakonošem

ŽIVOTABÁSEŇ KRAKONOŠ

1. Mým současným domovem je:

Krakonoš

2. Rád/a, o se chlubím:

že mám nejvyšší hory

3. Těší mě, když (že)

nemusím nic řešit

4. Umím

kouzlit

5. Potřebuji

sojku

6. Obdivuji

můj les

7. Obávám se

že mi v lese uschne les

8. Moje oblíbená barva je

zelená

DOPORUČENÍ: Je vhodné vést žáky k tomu, aby si např. ve dvojicích přečetli svoji ŽIVOTABÁSEŇ (nebo nejdříve každý sám, nahlas – „do zdi“) a opravili věty tak, aby byly správně české, aby dávaly smysl a aby byly pravopisně správné (Mým domovem jsou..., čárky v souvětí, tečky za větami...).

Cílem není jen „splnit zadání“ a něco napsat, ale cílem je, že žák „užívá ve svém písemném projevu pravidla, která se dosud naučil. K tomu je potřeba po napsání myšlenek věnovat poměrně dost času vědomé opravě.

OPAKOVACÍ PRÁCE ZA LEDEN:

Básnička: Jiří Havel: Až na Sněžku s partou ježků (upraveno)

Viděli jste **Anežku (4.p.)**, jak se chystá na **Sněžku (4.p.)**?

„I když je to úkol těžký, vyšplhám na vrchol Sněžky,“

prohlásila **Anežka (1.p.)**, když v tom stoupla na **ježka (4.p.)**,

který právě partě ježků ukazoval zblízka Sněžku.

Dlouho potom pod **Sněžkou (7.p.)** s popíchanou **Anežkou (7.p.)**

fňukalo pět **ježků (2.p.)**: „Nedojdem na Sněžku ú...“

Neznali však Anežku, bere ježka po **ježku (6.p.)**

a v batohu je pak pěšky nesla vzhůru k vršku **Sněžky (2.p.)**.

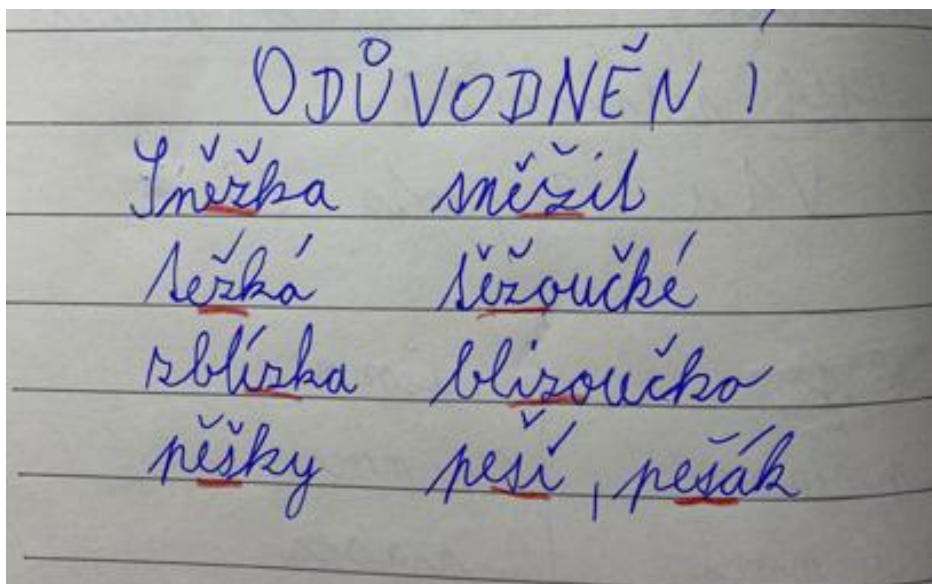
Třikrát hurá Anežce, už je s ježky na **Sněžce (6.p.)**.

A) Slovesné tvary – lze zapisovat i do tabulky:

MINULÝ ČAS: už se stalo se	PŘÍTOMNÝ ČAS: děje se	BUDOUCÍ ČAS: teprve se stane
--------------------------------------	---------------------------------	--

+ infinitiv

C) Pravopis spodoby: pozor na tvoření jiných tvarů – správných, které dětem pomohou při psaní (např. tíže, blizoučko).

Další úkoly k textu pro rychlíky:

a) Tvořit slovesa s předponami, např.:

šla – došla, vyšla, přišla, chystá se – nachystá se, přichystá se, šplhám–
vyšplhám, nesla– donesla, vynesla, zanesla...

b) Slova s předložkami, opakování: doplnit správné předložky a utvořit větu:

šli **s** Anežkou,

nespustil oči **z** Anežky

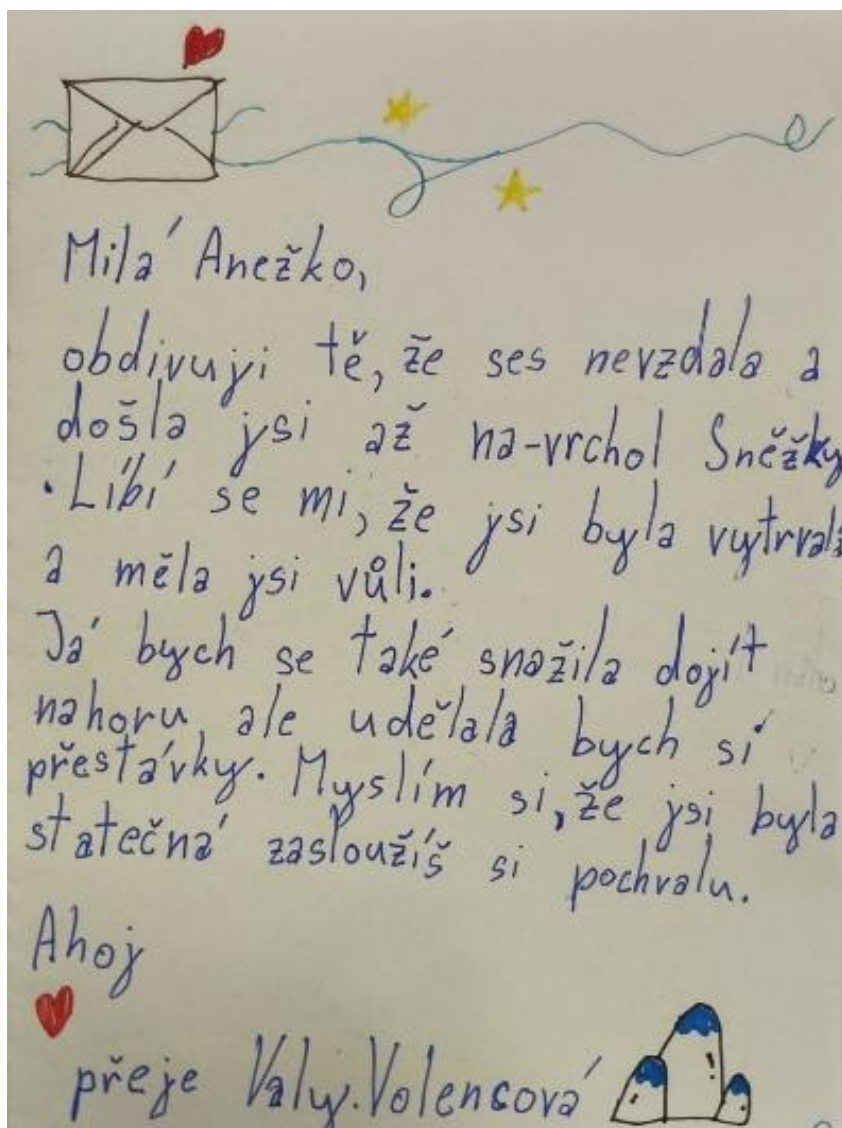
vytáhla **z** batohu,

vyrazila **s** batohem

sešla **z** vršku

šla **s** kamarády...

VZKAZY ANEŽCE:

Milá Aněško,

zjistila jsem že jsi šla na
Iněšku a poskala parsu jezku.
Myslím si, že ten výlet
byl dobrodružný. Obdivu-
ji, že jsi jim pomohla a
vezala je s sebou, jsi hodná
a spolehlivá. Určitě bych se
zachovala stejně a jezškům
pomohla.

Milá Aněško, chtěla bych být
stejně odvážná, ale nedala bych
ješky do batohu. Cesta na Iněšku
je dobrý nápad, ale riskantní.
Ješky bych jsi dala do košíku,
protože se nepropíchnou a na Ině-
šku bych vyšla s dospělým člověkem.

Tvoje Ami!

VLASTIVĚDA:

Popis cest, práce s mapou

https://leto.skiresort.cz/informace/soutez/lanovka-na-snezku_17/

Více zde: <https://www.region-krkonose.cz/magazin/vydejte-se-na-snezku-petkrat-jinak/>

nadmořská výška“ – vytvořit model (reliéf krajiny), vrstevnice

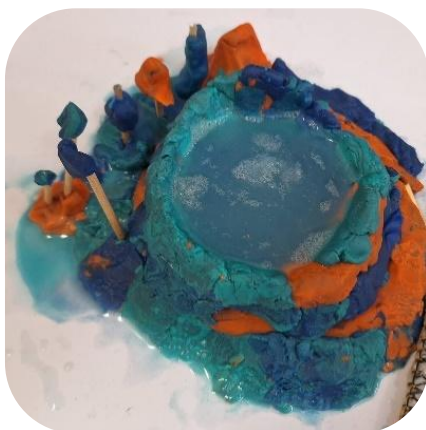
Lapbook POHOŘÍ ČR – (PRAVOPIS ZEMĚPISNÝCH NÁZVŮ)

Aktivity podle Zuzky Staňkové: Pojem povrch – aktivita, dvojice, poslepu, odhadovat, jaký povrch mám před sebou.

... Žáci přijdou i na to, proč si tohle zkusíme u tématu ČR – povrch v krajině (významy slova povrch).

Modelování pohoří z modelíny,

- zasněžení a sledování tání, kde se voda sbírá... (pokud je sníh).

Modelování pohoří Krkonoše z brambor a pramen Labe

Pohoří Krušné hory a řeky:

Pak jsme všichni společně zkusili z KAPLA kostek vytvarovat hranici ČR, kontrola dle atlasu.
Co o mapě ČR víme? Děti "skákaly" do prázdné mapy z kostek a říkaly, co jsou (Sněžka, Ohře, Plzeň).

PRÁCE NA STANOVIŠTÍCH:

Rozdělíme žáky do tří skupin, během jednoho bloku se skupiny vystřídají u tří stanovišť.

1. U mapy ČR z kostek (žáci mají mapy ČR)

- první skupina vymodelovala z kartonu pohoří, doplnila názvy,
- druhá skupina u stejného stanoviště vymodelovala z barevných papírů pahorkatiny a nížiny
- třetí skupina u stejného stanoviště modelovala z modré vlny řeky – vše si hledali sami v atlasu.

2. Tok řeky od pramene po ústí do moře

- práce s textem, doplňování pojmů do schématu, tvorba vlastního nákresu do sešitu.
- všechny tři skupiny dělaly u tohoto stanoviště totéž.

3. Franta Rychlobota a jeho popis cest po ČR

- zaměřeno na tvorbu vět, zajímavá slovesa a v každé větě správně užívat různé zeměpisné názvy
- žáci pracují u velké mapy ČR, všechny tři skupiny dělaly u tohoto stanoviště totéž.

Tvorba vlastních studijních materiálů o povrchu ČR (Mgr. Z. Staňková, Ph.D.)

Po ukončení všech činnostních aktivit si žáci začali tvořit vlastní studijní materiály, které jim zůstanou.

1. Mapa povrchu ČR
  - Obkreslit si mapu ČR na A4, barevně znázornit povrch dle mapy, popsat významná pohoří, pahorkatiny, nížiny, ... Do mapy můžeme znázornit také hranice se sousedními státy ČR a popsat je.

2. Mapa řek ČR

- Použít jednu vrstvu silnější folie (na vysvědčení), na ni lihovým fixem obkreslit mapu ČR (ze své vlastní mapy povrchu).
- do mapy zakreslit významné řeky v ČR (slabší žáci obkreslují z vytištěného vzoru řek)
- řeky můžeme pojmenovat nebo názvy řek zapsat na čtvrtku A6 (děti si mohou pojmenování řek následně zkusit ve dvojicích)
- Průhlednou mapu mohou děti následně položit na mapu povrchu a vidí zakreslení povrchu a řek v souvislostech.

3. Mapa měst ČR

- postupujeme jako u řek, zakreslíme 10 největších měst a očíslováme je (popisky na čtvrtku A6)

Vytvoříme si „**kapsu**“ na všechny mapy. Přehneme čtvrtku A3 a na krajích ji sešijeme sešíváčkou.

Mapu povrchu obstříhneme a nalepíme na kapsu. Do kapsy vložíme mapu řek, mapu měst, zápis cest Franty Rychloboty a schéma toku řeky (materiály vznikly na stanovištích).

Vyrobené materiály mají žáci ve svých policích a učitel je s žáky pravidelně používá. Ve škole si je žáci nechají na příští školní rok, kdy budou ve spirále nabalovat nové učivo o ČR.

Ukázka použití: mapa povrchu ČR a na ní průhledná mapa řek ČR, celá kapsa

Ukázka LAPBOOK ČR: Mgr. Romana Tylečková:

PRAHA
 PRAHA (HLAVNÍM MĚSTEM ČESKÉ REPUBLIKY)
 PROTEKÁ NAŠE NEJDELEŠÍ ŘEKA VLTAVA
 PRAHA MÁ PLONO KRÁSNECH PAMÁTEK NAPE:
 TANČIGÍ DŮŮ, STAROMĚSTSKÁ RADNICE S ORLOJEM

PAMÁTKY PRAHY

POZZLE PRAHA

POHOŘÍ A NÍZINY

SOUSEDNÍ STÁTY

ČESKÁ REPUBLIKA MÁ
 ASI 10 578 820 OBYVATEL.
 JEJÍ NEJVĚTŠÍ BOD JE SNĚŽKA,
 KTERÁ MĚŘÍ 1 603 M.M. M.

ČESKÁ REPUBLIKA
 SOUSEDÍ SE ČTYŘEMI
 STÁTY JSOU TO:
 POLSKO (SEVER),
 SLOVENSKO (VÝCHOD),
 RAKOUSKO (JIH),
 NĚMECKO (ZÁPAD).

REPUBLIKA MÁ TYTO
 PRAHA, STŘEDOČESKÝ, JIHOČESKÝ,
 KARLOVARSKÝ, ÚSTECKÝ,
 KRÁLOVĚHRADSKÝ, PARDUBICKÝ,
 VYSOČINA, JIHOMORAVSKÝ,
 STŘEDOMORAVSKÝ, OLOMOUCKÝ, MORAVSKO-
 SKÝ.

VELKÁ MĚSTA
 PRAHA
 PLZEŇ
 LIBEREC
 BRNO
 OLOMOUČ
 OSTRAVA
 HRADEC KRÁLOV
 ČESKÉ BUDĚJOVICE

KŘIŽOVKA

1. Nejčastěji používaný státní symbol	10.2014	148P0095	Uhradka ČR
2. Vládní poslanci dohromady tvoří	10.2014	148P0041	zdravotní po
3. Název historické země	10.2014	148P0044	Záruky
4. Název historické země	3.11.2014	148P0043	toner do tisk
5. V číle sítu stojí 5	11.11.2014	148P0045	kyky - výpis
6. Správný a úplný název naší vlasti	11.11.2014	148P0048	otomáka 20
7. Státní symbol - malý a velký státní	11.11.2014	148P0050	zdravotní po
8. Název historické země	11.11.2014	148P0052	otomáka 20
9. Opak ke slovu viast	11.11.2014	148P0053	viacoklasy
	12.2014	148P0054	viacoklasy
	12.2014	148P0056	viacoklasy
	12.2014	148P0057	otomáka 20

Tajenka: **VLASTENKA**

STÁTNÍ VJAZKA

STÁTNÍ ZNAK

REKY

1. Labe
2. Vltava
3. Ohře
4. Mže
5. Radbuza
6. Berounka
7. Lužnice
8. Sázava
9. Dyje
10. Svratka
11. Svitava
12. Morava
13. Odra

MAPA ČR

ČR
 Česká ústavní rada
 Česká republika, 14

VELKÁ MĚSTA
 PRAHA
 BRNO
 PLZEŇ
 JIHLAVA

NAŠI ÚSTAVNÍ ČINNOSTI

VLADA → PREZIDENT
 PARLAMENT
 OBCANÉ - VOLICI

